

Inkoo Inkoonportin asemakaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2016

Timo Jussila

Tilaaaja: Inkoon kunta

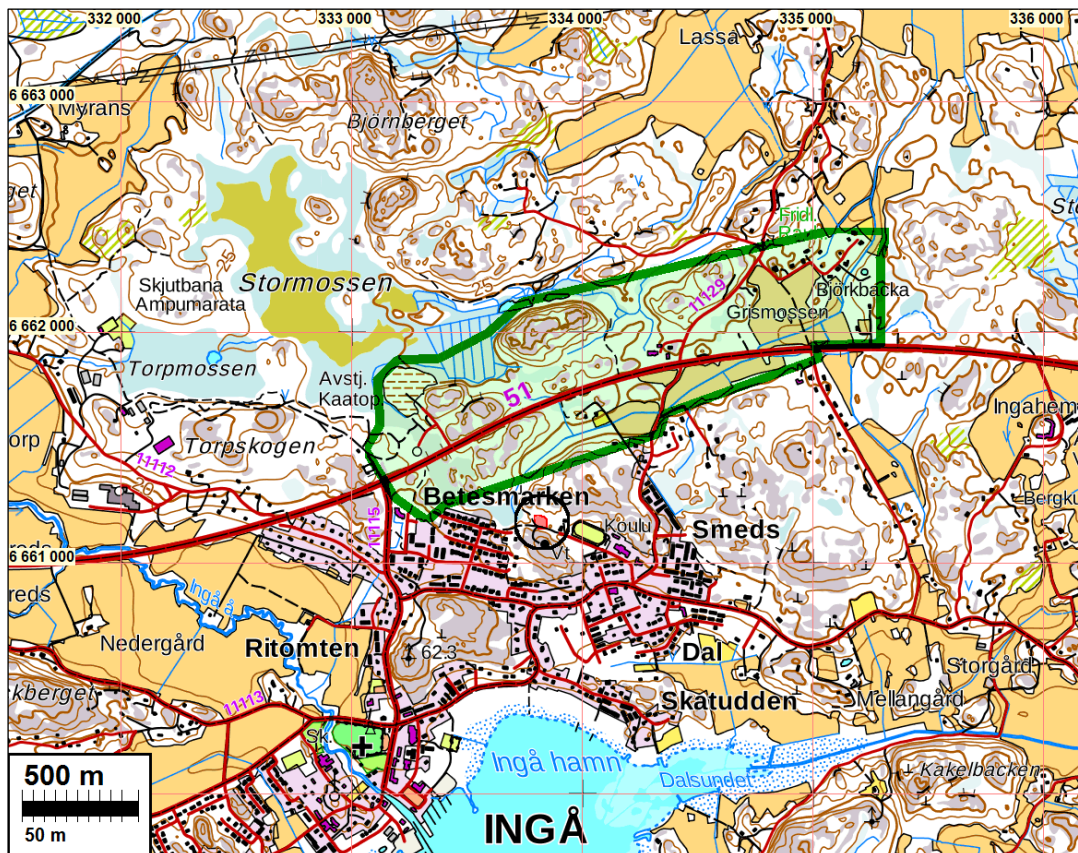
Sisältö

Perustiedot	2
Inventointi	3
Kartat	5
Kuvia	7
INKOO IDROTTSVÄGEN	8

Kansikuva: Kantatie 51:n pohjoispuolelta itään, huoltoaseman länsipuolelta.

Perustiedot

- Alue:** Inkoo, Inkonportin asemakaava-alue, keskustan koillispuolella, kantatie 51:n molemmin puolin, pääosin Tähteläntien länsipuolella, osin myös itäpuolella.
- Tarkoitus:** Selvittää sijaitseeko alueella kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuurihistoriallisia, suojeltavaksi katsottavia jäännöksiä.
- Työaika:** maastotyö 7. ja 11.7.2016
- Kustantaja:** Inkon kunta
- Tekijät:** Mikroliitti Oy, Timo Jussila.
- Aiemmat tutkim:** aivan alueen eteläpuolella Jussila 2016, Smedsin asemakaava-alueen inv.
- Tulokset:** Tutkimusalueelta ja sen liepeiltä ei tunnettu ennestään kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tutkimusalueella ei havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tutkimusalueen eteläpuolella havaittiin kivikautinen asuinpaikka, urheilukentän länsipuolella.

Tutkimusalue vihreällä. Kivik. asuinpaikka punaisella ja ympyröity mustalla pallolla

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa (Euref) ellei muuta mainittu. Maastokartat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta kesällä v. 2016. Muinaisjäänösrekisteri on tarkastettu heinäkuussa 2016. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään kokoelmattunusta. Valokuvat digitaalisia. Valokuvat ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

Inventointi

Inkoon kunta on laatimassa asemakaavaa kantatie 51:n varsille Tähteläntien itä ja länsipuolelle. Suunnittelualueen laajuus on n. 139 hehtaaria. Museovirasto antoi hankkeesta lausunnon 2.3.2016 (MV/432/05.02.00/2015), jossa edellytettiin alueella tehtäväksi muinaisjäännösinventointi. Inkoon kunta tilasi muinaisjäännösinventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Inventoinnin maastotyön teki Timo Jussila 7. ja 11.7.2016 työn kannalta hyvissä olosuhteissa.

Inventoinnin valmisteluvaiheessa käytiin läpi aluetta kuvaavia vanhoja karttoja vuosilta 1767 alkaen. Niiden mukaan alueella ei ole ollut asutusta, merkittäviä teitä eikä rajoja. Lähin vanha kylätontti on Dals, alueelta n. 900 m etelään. Tähtelän kylätontti sijaitsee n. 1,7 km alueelta pohjoiseen. Alue on pääosin kuulunut Dalsin (Dal) kylään, alueen pohjoisraja kulkee Tähtelän (Täckter) kylän mailla ja alueen läntisin kolkka, kaatopaikan tasalta länteen on kuulunut kirkonkylän Pappilan maihin. Lähialueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lähimmät muinaisjäännökset ovat Prästgårdsbergetin 1. ms aikaiset varustukset, alueelta n 600 m lounaaseen.

Alueen halki (lännestä-itään) kulkeva kantatie 51 valmistui v. 1972. Alueen itäosassa kulkee Tähteläntie (tie nro 11129) Inkoon kirkolta Tähtelään. Tie on merkitty v. 1767 kartalle sekä ns. Kuninkaankartalle 1796-1804. Nykyinen Tähteläntie noudattaa varsin tarkoin vanhaa, 1700 luvun tielinjausta. Mitään merkkejä tieoikaisuista, jotka olisivat jättäneet vanhan tielinjauksen osia hylätyksi, en maastossa havainnut. Eikä sellaisia pitäisi käytettävissä olleiden vanhojen karttojen mukaan ollakaan. Vanha Inkoo-Tähtelä tie on siis nykyisen alla. Vanhoilla kartoilla alueelle ei ole merkitty asutusta. Ensimmäinen kartta jossa alueelle on merkitty asutusta, on senaatinkartta v. 1872, johon on merkitty torppa Tähteläntien varrelle (nykyisen Grissmossenin talon kohdalla). v. 1767 isojakokartalle merkitty usean kylän rajapiste (Dalsin luoteiskulma) StormåsaHolmsrå jää tutkimusalueen ulkopuolelle.

Alue sijoittuu 15-45 m korkeustasojen väliselle alueelle, pääosin 20-30 m korkeusvälille. Alueen itäpäähän purolaaksossa, nykyisellä peltoalueella korkeustaso on 15-20 m ja länsiosassa kalliomäkien korkeimmat huiput yltävät 40 m tasolle, Kalasbergissä yli 45 m tasolle. Kivikauden loppu ja pronssikauden alussa on Itämeri ollut alueella 15-20 m korkeusvälillä. Useimmat lähi-seudun röykkiöhaudat sijaitsevat kallioilla joiden juuret ovat 15 m korkeustasolla tai sen alapuolella - tai ainakin kallioilla joista on hyvä näkyvyys ko. korkeustasolla sijainneeseen Itämeren rantaan. Alueen länsiosan laaksossa on ollut pronssikauden alussa matala, pohjoisesta etelään kurottuvan lahden pohjukka. Sen reunamilla ei kuitenkaan ole korkeita kallioita (itä-koillispuolella on kyllä kalliota, mutta se ei kuulunut tutkimusalueeseen) ja korkeammat länsisuunnan avokalliot sijoittuvat lahdenpohjasta useiden satojen metrien päähän, josta näkyvyys lahdelle on jo ollut huono. Pronssikautisten röykkiöiden esiintyminen tutkimusalueella ei siis ole kovin todennäköistä. Kivikauden loppupuoliskolla alueella on ollut kapea merenlahti (nyk. Spannängarna) ja aiemmin kivikaudella alue on ollut sokkeloista sisäsaaristoa. Alueella siis voisi sijaita kivikautisia, rantasidonaisia asuinpaikkoja.

Alue on kauttaaltaan kallioista itäosan peltoaluetta lukuun ottamatta. Kallioiden välisissä laaksoissa maaperä on moreenia, alempana hienoaineksista ja ylempänä hiekkamaaperäisiä ja vähäkivisiä maastoja havaitsin alueen länsiosassa, Spannängarna laakson länsipohjukan pohjoispuolella ja kaatopaikan itäpuolella, suon eteläreunamilla. Näillä alueilla – jotka olivat varsin hyvää maastoa kivikautisilla asuinpaikoille – tein lukuisia koekuoppia, mutta en havainnut merkkejä esihistoriasta.

Tähteläntien itäpuoleinen metsäalue kantatie 51:n pohjoispuolella on vanhaa hakkuuaukkoja ja kasvillisuus on siellä nyt tiehää pusikkoa ja vesakkoa, joten siellä ei voinut tehdä kunnolla havainnointia. Mitään muinaisjäännöksille potentiaalista maastoa alue ei kuitenkaan ole. Muun

alueen katsoin maastossa varsin kattavasti, kierrellen kallioiden laet ja reunamat sekä topografisesti mielenkiintoisilta vaikuttavat maastot. Näkyväisyys alueella oli yleensä hyvä, lukuun ottamatta em. Tähteläntien itäpuolta. Tarkastelin aluetta myös maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistosta laaditun maastomallin (viistovalvarjoste) avulla, mutta mitään arkeologin kannalta erityistä en siinä havainnut ja jotkin mielenkiintoisemmilta ehkä vaikuttavat pinnanmuodot osoittautuivat nykyaikaisiksi rakenteiksi tai luontaisiksi.

Koulun luoteispuolella, Spannängarna-laakson pohjukan pohjoisrinteen juurella havaitsin maarakenteen (N 6661411 E 333710), joka kuitenkin on ilmeisen nuori. Paikalla on nelisivuinen n. 2 x 1,5 m matala kuoppa jossa matalat vallit ja aukko kaakkoon Kuopan itäpuolella näkyy rinnettä hieman rouhitun ja sen kaakkoispuolella on n. 9 x 15 m laajuinen tasattu alue, johon siis ilmeisesti työnnetty maata rinteestä. Rakenteessa ja tasanteella ei ole maannosta ja tasanne on puuton ja pusikkoinen. Mihinkään vanhaan karttaan (kuten peruskartat 1961, 1975, 1981 ja 1995) ei alueelle ole merkitty mitään rakennuksia, mutta rakenteen kohdille tulee v. 1961 kartalla polku. Rakenne on siis nykyaikainen eikä muinaisjäänös tai muu suojelukohde.

Vas: Maarakenne kahden kuusen välissä vasemmalla sen takana tasattu alue. Kaakkoon.
Oik: maarakenne kuvan keskellä, aukko etualalla, luoteeseen.

En havainnut alueella mitään merkkejä esihistoriasta, enkä myöskään ylipäätään mitään vanhemmiksi tulkittavia, historiallisen ajan ihmistekoisia rakenteita. Alueella ei ole kiinteitä muinaisjäänöksiä eikä muita kulttuurihistoriallisia, suojeltavaksi katsottavia jäänteitä.

Tutkimusalueen eteläpuolella, koulun länsipuolella havaitsin merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta, josta erillinen kohdekortti raportin lopussa.

1.8.2016

Timo Jussila

Karttalähteet:

B13 4/3-4, 1767, Lill Håfgårds Böhle och Dals Byars Ägor (Kansallisarkisto)

Kirkkonummen pitäjänkartta 1840-luvulta (Kansallisarkiston digitaaliarkisto)

Senaatinkartta V 25, 1872 (Kansallisarkiston digitaaliarkisto)

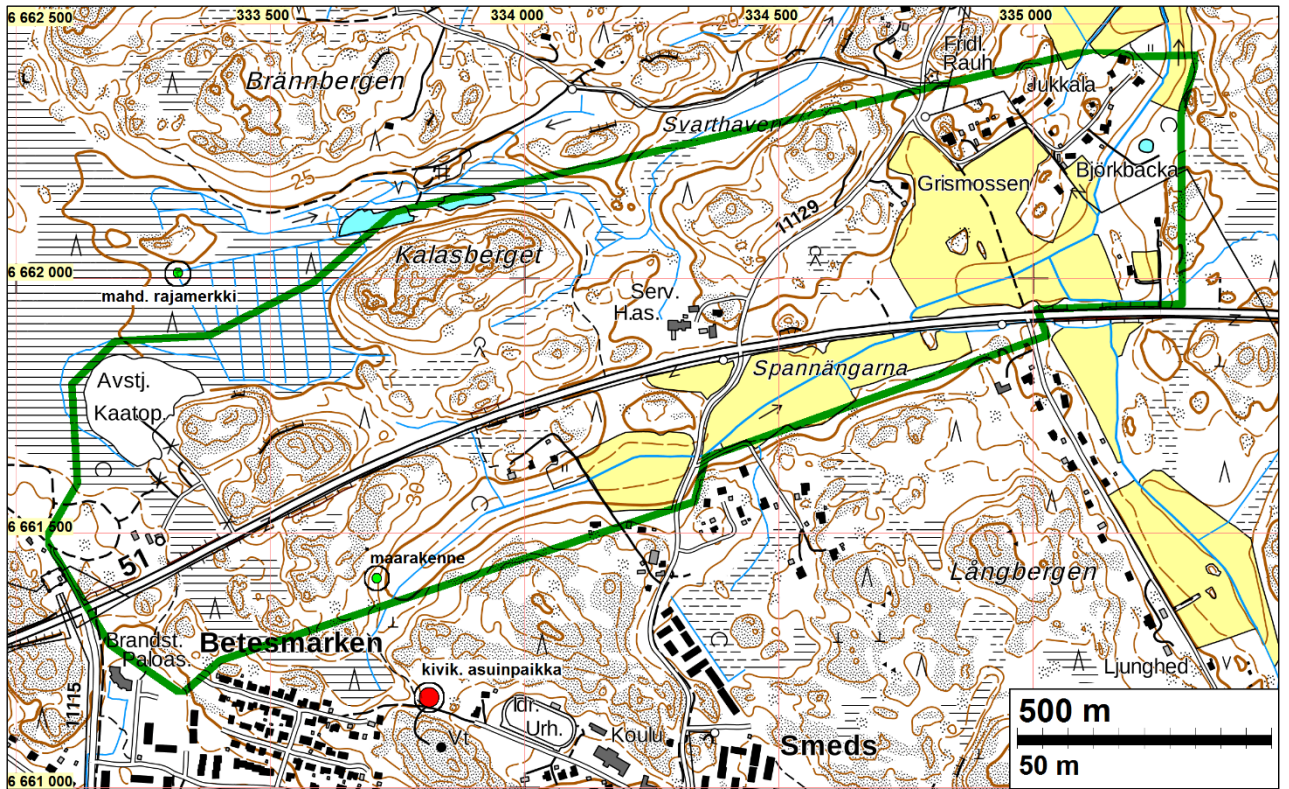
Peruskartta v. 1961 (mml Vanhat painetut kartat –sivusto)

Harju, Sakari 2012. Kuninkaan kartasto Etelä-Suomesta 1776–1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia (osa 1373)

Peruskartat v. 1961, 1975, 1981 ja 1995,

Kartat

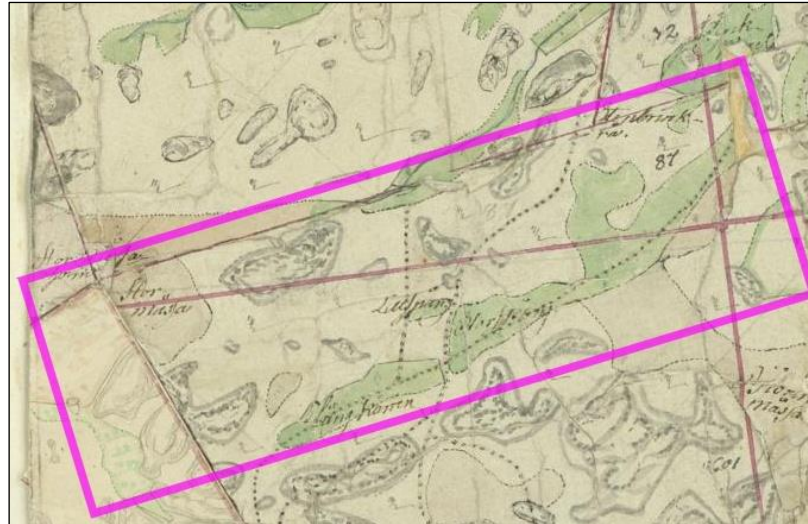

Tutkimusalue rajattu vihreällä. Havaittu kivekautinen asuinpaikka sen ulkopuolella punaisella pallolla. Maarakenne ja mahd. vanha rajamerkki vihreät pallot.

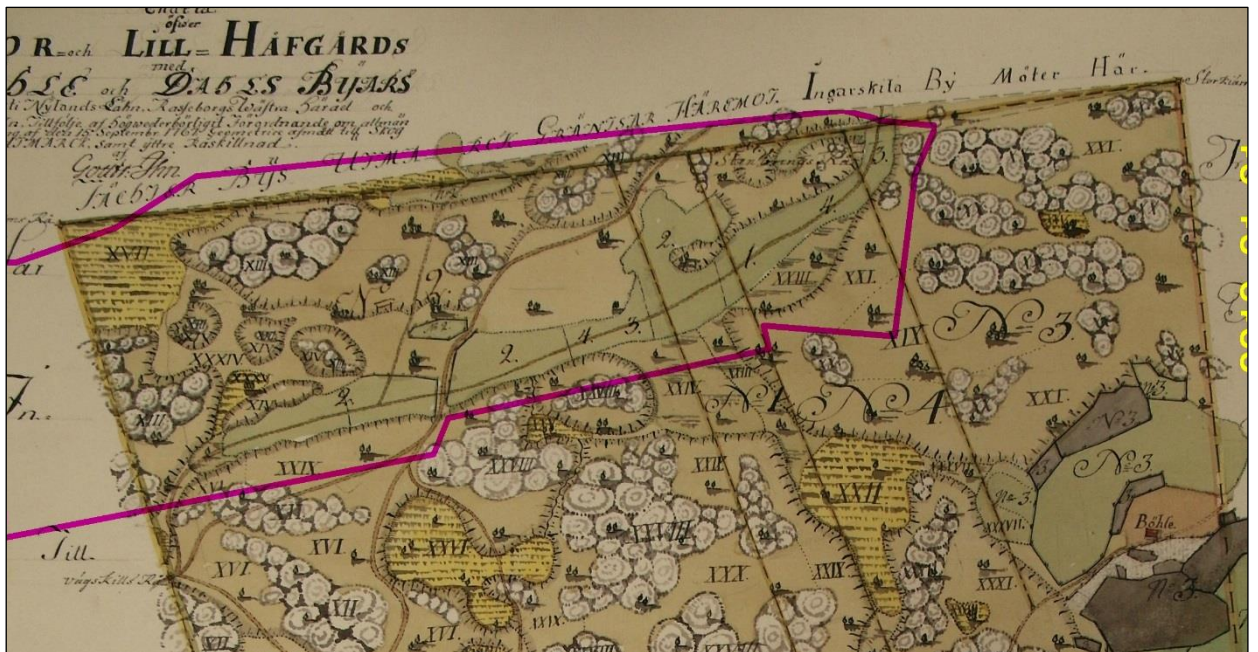

Ote Senaatin kartasta v. 1872. Tutkimusalueen sijainti osoitettu vihreällä suorakaiteella.

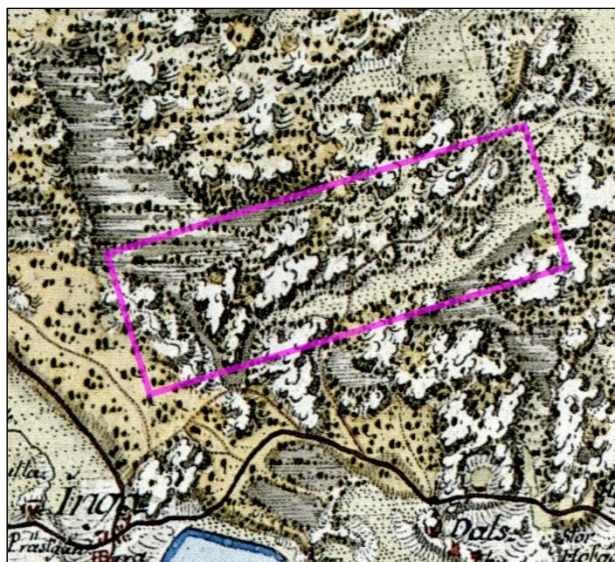

Ote pitäjänkartasta 1840-luvulta. Tutkimusalueen sijainti osoitettu sinipunaisella suorakaiteella

Ote Dals:in isojakokartasta v. 1767. Päälle on piirretty tutkimusalueen rajaus sinipunaisella.

Ote kuninkaankartastosta. Tutkimusalueen sijainti osoitettu sinipunaisella suorakaiteella.

Kuvia

Matalaa kalliota kt. 51:n eteläpuolella
Spannängarna laakson pohjoispuolen hiekkamaaperäistä maastoa

Taustalla Tähteläntien ja kt.51:n risteyksessä oleva huoltoasema

Kalliota ja suota kt:51:n pohjoispuolella

INKOO IDROTTSVÄGEN

Mjtnnus: uusi kohde
 Rauh.lk: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: kivikautinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6661 175 E: 333 811 Z: 29 ±1 m
 P: 6663 973 I: 3333 914

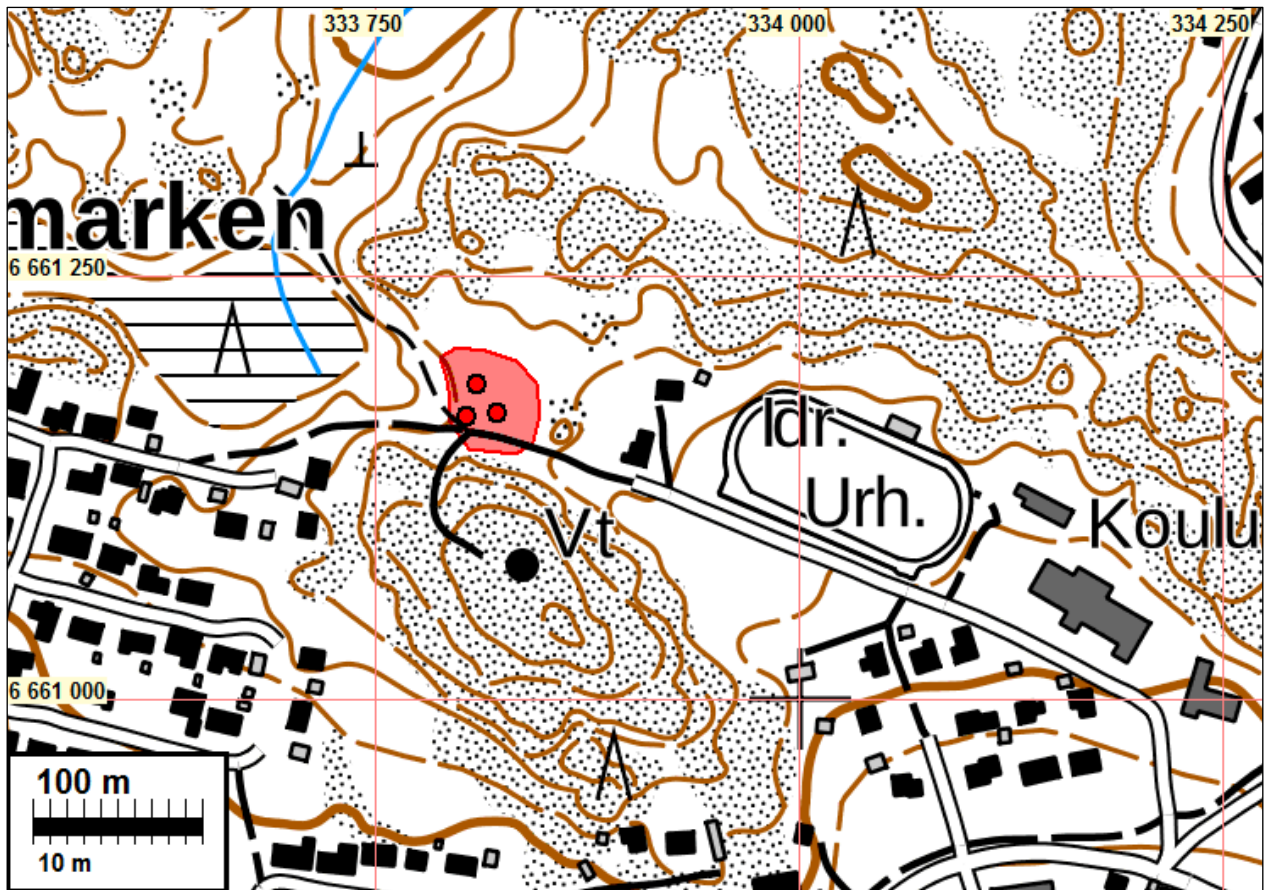
Tutkijat: Jussila 2016 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Inkoon kirkosta 1,2 km koilliseen, Koulun urheilukentän länsipuolella olevien omakotitalojen länsipuolella, Idrottsvägenin pään pohjoispuolella olevalla hiekkamaaperäisellä tasanteella.

Huomiot: Kalliomäkien välisessä laaksossa kallioiden etelä- ja pohjoispuolella on n. 70 x 60 m laajuinen tasanne, jossa maaperä on lajittunutta hiekkaa ja lähes kivetöntä. Tasanteen länsipuolella on jyrkempi törmä länteen, jossa suolaakso. Idässä maasto

laskee loivasti. Tasanteen eteläreunalla kulkee tie. Sen pohjoisreunalla, tasanteen länsitörmällä on moderni pyöreä maarakenne (halk n. 7 m) - kuoppa. Tasanteella on traktoriuria jossa havaitsin muutaman selvän kvartsi-iskoksen ja fragmentin palanutta luuta. Tasanne on sijainniltaan ja, maaperältään ja topografialtaan tyypillinen paikka kivi-kautiselle asuinpaikalle. Koska paikka ei kuulunut varsinaiseen tutkimusalueeseen ja paikalla ollessani satoi rankasti, en jäänyt tutkimaan paikkaa tarkemmin. Paikan muinaisjäännösrajaus on topografian perusteella tehty arvio.

Arvioitu muinaisjäännösrajaus punaisella, löytökohdat punaisella pallolla.

Liite: maastossa tarkastetut alueet.

Sinisellä merkitty tarkemmin maastossa tarkastetut alueet. Hyvän näkyvyyden takia katse ulottui etäälle ja voi todeta että alue katsottiin lähes täydellisesti.

